

RÄÄGIB AMETNIK

Juta Karpov: Ükski päev ei ole teisega sarnane

Paljudele linnaelanikele märkamatu teeb linnasekretär oma tänuväärset tööd. Tõrvas peab seda ametit Juta Karpov.

Alates läinud aasta detsembrist on Tõrva linnakantselei juhtimise ülesanded Juta Karpovil, kes asendab lapsehoolduspühkudel olevat Signe Kiini. Varasemalt Hummuli vallasekretärina töötanud Karpovil oli kohe Tõrva tööle tulles paras katsumus ees ootamas.

«Mind ootas kohe probleemne noortekeskuse kohtuasi. See on osutunud parajaks proovikiviks,» tunnistab Karpov. Siiski peab ta positiivseks, et linnavalitsuse töö on huvitavam ja pingelisem kui vallavalitsuse oma.

«Tõrvas on kindlasti rohkem poliitikat kui Hummulis ja sellega seonduvalt ka enam problemaatilisi ülesandeid,» peab Karpov otsust vahetada valla probleemid linna omade vastu õigeks. Kui Hummulis oli tööülesandeid seinast sein, hõlmates ka teiste töötajate tööd, siis Tõrvas saab linnasekretär keskenduda juriidiliste probleemide lahendamisele.

«Vallas tuli teha kõike. Lisaks põhiülesannetele registreerisin sünni- ja surmaakte, sisestasin elukohateateid, pidasin ettevõtjate arvestust ning tegin kandeid majandustegevusregistrisse. Vajadusel tegin ka tavalist sekretäritööd, kui oli vaja asendada. Tõrvas saan pühenduda juriidikale ja enese täiendamisele selles valdkonnas,» on Karpov töökohustustega rahul.

Enesetäiendamine

Kuigi Juta Karpov töötas üheksa aastat Hummuli vallavalitsuses, pole talle Tõrva probleemid võõrad. Tegu on põlise tõrvalasega, kes lõpetanud ka siinse gümnaasiumi.

«Samal kevadel, kui gümnaasiumi lõpetasin, sündis mul esimene poeg Karl. Olin aastakese lapsega kodus ja otsustasin siis edasi õppima minna,» räägib Karpov.

Esmalt viisid õpinguteed Tihemetsa põllumajandustehnikumisse – praeguse nimega Voltveti koolituskeskus –, kus sai omandatud sekretär-raamatupidaja kutsetunnistus. Vahetult pärast lõpetamist asuski Karpov tööle Hummuli vallavalitsusse.

Ometi ei saanud noore neiu teadmistehimu sealkohal veel otsa. Aastatel 2002–2005 omandas Karpov rakendusliku kõrghariduse Sisekaitseakadeemias, lõpetades halduskorralduse eriala ja saades ka valla-linnasekretäri kutsetunnistuse.

Küsimuse peale, kas linnasekretäri töö pole eelkõige siiski igav paberites ja seadustes näpuga järjeajamine, Karpov naerab. «Tegelikult täpselt nii ongi. Eelkõige peangi oskama hästi seadustes orienteeruda, et leida probleemidele õiged lahendused.

Lisaks vastutusele tagada volikogu ja valitsuse õigusaktide seaduslikkus, tuleb tegeleda ka linna koduleheküljel info avalikustamise, istungite ja koosolekute protokollimise ning nii linnavalitsuse kui linna allasutuste personaliküsimustega,» lahkab Karpov oma ülesandeid.

Linnasekretäri ülesanne on ka tegeleda linnakodanike jooksvate probleemidega, mida ei olegi nii palju, kui arvata võiks. «Enamasti on küsimused seotud jäätmekäitluse või pärimisprobleemidega, aga ka heakorra ja avaliku korra teemal, või soovitakse teha pensioni volikirju,» loetleb Karpov peamised linnakodanike muresid.

Siiski tunnistab linnasekretär, et inimesed võiksid linnavalitsusest julgemalt abi küsida. «Samuti võib alati arvamust avaldada selle kohta, kui midagi linnaelanikke

häirib,» usub Karpov linnavalitsusest abi leidvat.

Kollektiiv on meeldiv

Karpov, kellel isiklikku huvi poliitika vastu pole, tunnistab, et poliitikute seltskonnas töötamine teda ei häiri. «Kollektiiv on väga meeldiv ja kujundanud oma meeskonnatööga hea õhkkonna. Kuigi minu jaoks on poliitika eelkõige negatiivse varjundiga sõna, on poliitikutel inimestena toredad,» lausub Karpov.

Võtta vastu lapsepühkudel oleva töötaja asendaja koht on alati riskantne, aga Karpov ei tee sellest probleemi. «Võtsin selle koha vastu eelkõige kogemuste saamise eesmärgil. Saan pühenduda tööle, mis mulle meeldib. Siin on väga huvitav ja ükski tööpäev ei ole teisega sarnane,» räägib Karpov, kes tunnistab samas, et kevadel on tal ilmselt ees tööotsingud.

Kuid vaimselt väsitavat tööd tegeval inimesel peab olema ka mingi turgutav tegevus väljaspool tööaega. Karpov on suur peotantsuhuviline ja on viimasel kahel aastal osalenud Viktor Pooli juhendataval tantsutreeningutel.

«Mäletan, et Viktor Pool andis mulle tantsutunde juba algklassides, kuna siis oli tantsimine tantsulaanis. Kuuldes, et ta ikka veel peotantsu õpetab, otsustasin vanameistriga ühendust võtta,» selgitab Karpov, kelle sõnul võis üks tantsupisikuga nakataja olla Kanal 2 saade «Tantsud tähtedega».

Lisaks tantsimisele on Karpov ametis laste kasvatamisega. Pere teine poeg, kuueaastane Gregor-Villem, käib lasteaias.

Vaatamata tihedale graafikule ei ole Karpov matnud maha soovi minna ülikooli õigusteadust või avalikku haldust õppima.

Feliks Golding
Egon Ilisson

Tõrva linnavolikogus arutati ja otsustati erakorralisel istungil 16. augustil 2010

- Otsustati anda tasuta kasutusse MTÜ Tõrva Kinomuuseumile 10 aastaks Tõrva kesklinnas asuv purskkaevuala ja osa Sõpruse pargi ääres olevast maatükist sissesõidutee-parklaala väljaarendamiseks.
- Otsustati toetada MTÜ Tõrva Kinomuuseumi poolt EASI piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetmesse esitatavat projekti «Tõrva Kinomuuseum-külastuskeskuse väljaarendamine» ning osaleda selles kaasfinantseerijana kuni 200 000 krooniga projekti rahastamise korral.
- Otsustati tagada MTÜ Tõrva Kinomuuseumi projekti «Tõrva Kinomuuseum-külastuskeskuse väljaarendamine» rahastamise korral EASI piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetmest projekti tegevuskulude negatiivse netotulu katmine summas kuni 30 000 krooni aastas Tõrva linna eelarvest juhul, kui linnaelarve vahendid seda võimaldavad.
- Otsustati võtta Tamme tänav Tõrva linna tänavate nimekirja.

Juta Karpov
linnasekretär

13. TÄISKASVANUD ÕPPIJA NÄDAL ÕPPIMINE SEOB PÕLVKONDI 8.–15. oktoobrini 2010

Vanaemad-vanaisad, emad-isad, lapsed-lapselapsed, kõik vanad ja noored – sel nädalal mõtleme rikkusele, mis meil põlvkondade näol on, väärtustame üksteise oskusi ja kogemusi, oleme ja teeme koos. Leiame üksteise jaoks aega!

Vabariiklikud üritused:

Avaüritus 8. oktoobril Moostes, Põlvamaal

Grundtvigi päev 12. oktoobril Tallinnas

E-õppe päev 13. oktoobril

Täiskasvanuhariduse foorum 15. oktoobril Tallinnas

Maakondlike ürituste ja kõige muu asjassepuutuva kohta saab informatsiooni Valgamaa TÕNi koordinaatorilt: Mare Visnapuu, tel 5340 8298, marevisnapuu@hotmail.ee ning www.andras.ee

KOHTUME TÕNi!

Õppimine seob põlvkondi

vaata lisa: www.andras.ee

Eesti-Läti koostööprojekt

Eesti-Läti piiriülese koostöö programmist sai rahastuse ka Helme vald: koostööks Naukseni vallaga.

Kahe aasta jooksul viiakse läbi erinevaid koolitusi, mille eesmärk on aidata aktiivset tööst kõrvale jäänud inimestel naasta tööjouturule, luua ja arendada kontakte piirialadel.

Esimesed koolitused toimusid 20.–23. septembril Tõrva tugikeskuses Sinilill. Sihtgrupp on 45aastased ja vanemad kodused ja põhitöökoha kaotanud inimesed.

Info tel 5341 1816 (L. Arro).

Järgmine Helme-Tõrva Elu

ilmub 21. oktoobril.

Toimetus ootab kaastöid hiljemalt 11. oktoobriks.

Joel Sebungo tõi Tõrva Aafrika hõngu

Laupäeval, 21. augustil astus Tõrva kirik-kammersaalis üles Joel Sebungo Ugandast. Pigilina väisas kauge külaline teist korda, mullu novembris esines ta gümnaasiumirahvale.

Roheliste vahtraokste ja küünaldega garneeritud saalis kaotas esmalt kammersaali juhi Ilmar Kõveriku käe läbi üks Erna Viitoli skulptuuripea oma postamendi, sest see sobis hästi ka esineja mahla tarbeks.

Seekord saatis noorusest – sai reedel just 25aastaseks – hoolimata juba pool maailma läbi rännanud muusik end endongol – keelpillil, mis meenutab kõlalt kitarri, ümara kõlakasti ühel pool kobra- ja teisel lehmanahk. Uhkete tuttudega instrumendi keeled on kalajõhvist, vanasti tehti ka need lehmanaha ribadest.

Kirevad laulud

Tema kodumaal käivad iga asja juurde laulud: kui inimene sünnib, omad, kui pulmad – teised, ja tööd tehes lõõritatakse taas.

Esimese esitatud loo, alkoholi ohtlikkusest, lasi kunagi teha ühe hõimu leidliku loomuga kuningas, et rahvast muusika abil mõõduka seale manitseda.

Teisena kostnut lauldakse kalade veest välja meelitamiseks. Seda võivat kedrata kuni neli tundi, kuni loomus on juba hea. Viisi veeretavad kõik kalurid üheskoos, mõnikord oma sada meest. Kergelt

hüpnoteeriva pillisõrmitsemisega kaasnes ka ühehäälsena kõlav laul.

Põlde rüüstavate tirtsude peletuseks komponeeris Joel pala sõnumiga: kui meil pole midagi süüa, siis me sööme ära tirtsud. Kuna oma silm ja kõrv on kuningas, on lugu leitav võrguadressilt www.youtube.com/user/HannobalElekteer.

Järgnesid meremeeste viis, siis pulmalaul, laul inimestest, kes elavad mägedes, töölaul ja viimaks Uganda inimeste tervituslaul.

Viieaastasest saadik

Muusikaga hakkas praegune virtuoos sinasõprust sobitama juba viieaastaselt, lisaks endongole mängib ta selliseid eksootilisi Uganda rahvapäille nagu amandinda (Aafrika marimba) ja kalimba (vibreerivate metall-lehtedega kastike).

Lääne-Aafrikas õppis ta selgeks kora (harfi eelkäija, lehmanahaga kaetud kõrvitsast kõlapoolkeraga pill) sõrmitsemise.

Uganda asub Ida-Aafrikas, riiki ümbritsevad Keenia, Tansaania, Sudaan ja Kongo DV ning lõunast piirab Victoria järv. Kuumemal ajal on seal 35–38 kraadi – umbes nagu meil sel suvel, jahedamal aga kaksikümmend kraadi sooja.

Kuigi kohal oli piimlikult vähe tõrvakaid, oli õhkkond seda hubasem ning küsimusi külalisele Mustalt Mandrilt jätkus kauemaks. Tõepoolest, maailm on suur ja väike. Siinsamas.

Hanno Valdmann

Joel Sebungo

Hanno Valdmann

Tõrva Tarbijate Ühistu 100

Ühistu kauaaegne pearaamatupidaja Salme Sepp ja tänane asutuse juht Ilona Leetma

Tõrva Tarbijate Ühistu juubelile tuli palju endiseid töötajaid, et tähistada TTÜ 100. sünnipäeva.

Ilmar Kõveriku tekst ja fotod

1. septembri aktus Tõrva muusikakoolis

Tõrva muusikakool on juubeli künnisel

Esimesel septembril alustas Tõrva muusikakool 26. õppeaastat. Selle piduliku sündmuse puhul töid kooliperele muusikalise tervituse klaveriõpetajad Jana Vagula ja Kersti Reimund.

«Ilus suvi on läbi saanud. Sel aastal ei või küll keegi öelda, et päikest ja soojust oli napilt. Kindlasti olete kõik hästi puhunud ning soojusest ja valgusest palju uut energiat juurde saanud. See võimaldab teil minna vastu pikale talvele ja kogu õppeaasta vältel kõigega edukalt hakkama saada,» ütles Tõrva muusikakooli direktor Thea Leitmaa õppeaasta avaaktusel koolipere poole pöördudes.

Direktor lisas, et Tõrva muusikakoolil on algamas juubeliaasta. Kool on saanud 25aastaseks. Nende aastate jooksul on muusikakooli lõpetanud 138 õpilast.

«1985. aasta sügisel alustas Tõrva muusikakool siinsamas gümnaasiumi majas 59 õpilasega. Gümnaasium andis muusikakooli kasutusse klassiruumid ja ümberkaudsed asutused abistasid inventari muretsemisel. Õpilaste arv on aastaid olnud suhteliselt stabiilne, kõikides 60–70 vahel. Hetkel õpib muusikakoolis 61 õpilast. See teeb 10% gümnaasiumi õpilaste arvust. Tõrva-Helme piirkonnas on see väga hea näitaja,» jätkas direktor Leitmaa.

Tema väitel asub Tõrva muusikakool endiselt gümnaasiumi ruumides. Õpilastele on see ideaalne variant, sest muusikakoolitunde oodates saavad nad valmistuda järgmiseks koolipäevaks pikapäevarühmas või veeta aega kooli ruumikas raamatukogus.

Õpetajate vahetumise ja erialade muutumisega seoses tekkinud ruumiprobleemid on gümnaasiumi direktsioon rahuldavalt lahendada suutnud.

Viimaste aastate jooksul on koolile juurde soetatud mitmeid uusi pile. Sellega seoses oleks ideaalne, kui iga pilliõpetaja saaks endale statsionaarse klassi, kus oma muusikariistu, noodimaterjali ning muid tarvilikke õppevahendeid hoida ja neid vajadusel kasutada.

«25 aastat on kooli elus päris pikk aeg, et jõuaksid tekkida ja juurduda traditsioonid. Muusikakool korraldab Tõrvas igal aastal vähe-

malt kolm täispikka kontserti, millest üks viiakse läbi koos sõpruskoolide Tarvatu muusika- ja kunstikooli ning Karksi-Nuia muusikakooliga. Kontsertaktustel esinevad ka kooli lõpetajad. Õpetajad musitseerivad igal üritusel. Väiksemaid esinemisi on kohalikes koolides, lasteaedades ning linna ja valla üritustel,» selgitas direktor.

Tõrva muusikakoolist on sirgunud mitmeid kuulsaid muusikuid ja muusikategelasi.

Tenor Urmas Põldma õppis saksofoni aastatel 1985–1989.

Lauri Orgse õppis Tõrva muusikakoolis viiulit ja lõpetas EMTA viiuliõpetaja kutsega. Maiken Mikk-Pajupu lõpetas viiuli eriala 1993. aastal ja on praegu Koeru muusikakooli viiuliõpetaja. Trummar Kristo Joosep lõpetas klaveri eriala 1997. aastal. Muusikakoolis on klaverit õppinud ka Monika-Evelin Liiv.

Anna-Maria Orgse lõpetas klaveri eriala 2003. aastal ja õpib praegu EMTA 4. kursusel. Sel õppeaastal siirdub ta vahetusõpilaseks õppima Saksamaale Leipzigsisse.

Ilmar Varjun lõpetas Tartu H. Elleri nimelise muusikakooli löökpilli eriala ja jätkab õpinguid Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemias. H. Elleri nimelises muusikakoolis õpivad veel Kadri Lepik – klaveri eriala 3. kursusel ja Angela Kannukene kompositsiooni 2. kursusel.

Muusikaga tegelevad edasi mitmed Tõrva muusikakooli vilistlased, näiteks Siiri Kravtsov-Põldsaar, Heli Järv, Aive Allilender, Katrin Oja-Kannukene, Deivi Kivi, Merlin Soomets. Ka kuulsas Tõrva neidudekooris on palju endisi muusikakooli õpilasi.

Igal aastal on kooli lõpetajate seas neid, kellele pillimäng nii armsaks saanud, et tahaks ikka veel õppida. Õpinguid jätkab Keidi Leppik. Tema õpib lisa-aastal edasi klaverit ja juurde kitarrimängu. Mare Vahtre aga palus ennast uuesti kooli nimekirja võtta ja hakkab õppima 2. klassis kitarririalal. Kristiina Kannukene alustab viiuliklassis 9. õppeaastat.

Muusikaõpingutest rääkides jätkas direktor Leitmaa, et muusikakoolis kestab õppetöö kõigil erialadel 7 aastat. Algaste kestab neli aastat. Seejärel toimuvad eksamid ja õpilane saab algatuse tunnistuse. 7. klassis lõpueksamite sooritamise järel

saavad õpilased riikliku muusikakooli lõputunnistuse.

Iga veerandi lõpus toimuvad koolis õpilaste hindkontserdid, mida võivad soovi korral külastada ka lastevanemad.

Õppetöö muusikakoolis on tasuta-line.

Tõrva muusikakoolis töötab sel aastal kaheksa õpetajat. Lisaks klaverile saab õppida akordionit, viiulit, kitarri, plokkflööti, klarnetit ja saksofoni.

Viive Andersoo õpetab plokkflööti, klarnetit ja akordioni ning juhendab kooli rahvamuusikaansambliit. Heinar Hernits õpetab viiulit ja kitarri, Mati Mölder kitarri, Kersti Reimund, Thea Leitmaa ning Jana Vagula klaverit ning Aado Kaasik saksofoni. Tiiu Koort õpetab kõiki-tele muusikakooli lastele solfedžot ja muusikalugu. Samuti töötab tema juhtimisel ka kooli ettevalmistusklass.

1. klassi on vastu võetud 14 õpilast, nendest 12 eelklassist.

«Enamik õpilastest on õppinud aasta ettevalmistusklassis ja sooritanud edukalt sisseastumiseksamid muusikakooli. Teeme juba mitu aastat koostööd gümnaasiumi muusikaõpetajaga, kes soovivad andekaid lapsi muusikakooli õppima,» ütles direktor.

See õppeaasta toob Tõrva muusikakoolile mitmeid huvitavaid muusikasündmusi, millest tähtsaim on 13. novembril kirik-kammersaalis toimuv kooli 25. aastapäevale pühendatud pidulik kontsertaktus.

Tõrva linnapea Agu Kabrits kinis muusikakoolile uue õppeaasta heaks kordaminekuks raamatu eesti rahvapillidest koos sinna juurde kuulva CD-plaadiga.

«Soovin õpilastele uuel algaval õppeaastal visadust ja sihikindlust pilli harjutamisel ning õpetajatele head tahet, tugevat närvi ja kannatlikku meelt! Vanematele oskusta oma lapsi rasketel hetkedel mõista ja toetada. Sest muusika õppimine on pikk protsess, mis nõuab järjekindlat tööd ja paljustki loobumist. Kõigile palju rõõmu muusikast,» ütles kooli direktor Thea Leitmaa.

Aktuse lõpuks kuulsid kohalolijad veel muusikat. Esinesid kooli õpetajad Heinar Hernits ja Mati Mölder.

Vello Jaska

VEEAMAJANDUSPROJEKTI VEERG

Nagu kõik Tõrva linna kodanikud juba on märganud, alustati 25. augustil ehitustöödega Kitse tänaval. Selleks ajaks kui käesolev artikkel ilmub, peaks olema seal ehitustööd juba lõpetatud, edasi minnakse Välja ja Pikale tänavale.

Kõigepealt ehitatakse valmis tänavatorustik ja seejärel ehitatakse välja kinnistute liitumistorustikud. Nii on ehitajal mugavam korraldada tööd teostamist ja oma tehnikat liikumist. Ehitusloa ehitustööde teostamiseks on väljastatud enam kui 20 tänavale. Ehitustööde tempo on aga olnud seniajani väga aeglane: ehitaja kaebab, et puudus on tööjõust.

Kui linnakodanikel on tekkinud küsimus teekatte taastamise kohta Kitse tänaval, siis selgitan, et kohe pärast kaevamistöde teostamist ei taastata veel teekatet lõplikult. Kõik paigaldatud torustikud kontrollitakse üle, nende töökindlust katsetatakse pärast paigaldamist ja kaevikute tagasitäite tegemist. Veetorustikele tehakse surveproov ja isevoolse kanalisatsioonitorustikele kaameravaatus.

Kui kontroll teostatud, kõik korras ning teekatete taastamine maht piisavalt suur, taastatakse tänavad korraga suuremas mahus. Ükski asfalteerimisega tegelev ettevõtte ei tule tegema liialt väikese mahuga töid. Kui enne peaks saabuma talv, paigaldatakse ajutine teekate.

Veel kinnistute liitumistorustikest. Juba esimestel tänavatel ilmusid ehitustööde käigus maa seest välja tundmatud torud ja ilmnesid seni teadmata liitumised.

Siinkohal tahan kõigile kodanikele selgitada, et kui kasutate mitteametlikult vee- või kanalisatsioonitorustikke, mis ühendatud olemasolevate ühisüsteemidega, siis käimasolevate ehitustööde käigus neid ümber ei ühendata. Sellisel juhul lõpetatakse teile «teenuse» osutamine.

On ka olukordi, kus torustikud lähevad üle naaberkiinnistule. Täna on viimane aeg, et sellised asjad likvideerida. UVK seadus ei luba teenust taoliselt moel pakkuda.

Paljudel on kogumiskaevu asemel tegelikult imbkaev, see saab kohe selgeks, kui arutada kokku, kui tihti on paakauto teie kaevu tühjaks vedanud. Kui selline imbkaev on teie või naabri joogiveekaevu läheduses või veesoonele, ei tarvitse joogivesi enam väga puhas olla. Veel hullem, kui kanalisatsioon voolab lihtsalt eemale loodusesse.

Käimasoleva projekti eesmärk peaks olema kõigile ühine: puhas keskkond kogu linnas. Tõrva linnahoolduse asutus võtab vastu kõik kodanikud oma muredega ja üritab leida parimad lahendused. Ei tarvitse häbeneneda kosta ka naabri eest.

Lõpetuseks annan ülevaate ka ehitustööde teise etapi ettevalmistamisest, millest viimati oli juttu aprillis. Järgmise etapi rahastamistootuse või õigemini käimasoleva etapi rahastamisotsuse muudatuse ettepanek on meie konsultandil valmis tehtud ja esitatakse keskkonnainvesteeringute keskusele 1. oktoobril 2010.

Kui taotlus rahuldatakse, on plaanis uus hange käivitada juba käesoleval aastal. Ehitustööd tõenäoliselt jäävad aastatesse 2011 ja 2012.

Tõrva linnahoolduse asutus
Projektijuht
Harri Vihalemm
502 6286
harri@korbovek.ee

SmartPOSTi pakiautomaadid jõuavad väikelinnadesse

Mitme väikelinna inimesed saavad võimaluse kasutada mugavat postiteenust, sest Itella SmartPOST paigaldab üle Eesti kümnekond uut pakiautomaati.

Äsja avas SmartPOST uued punast värvi automaadid Türi, Elva ja Märjamaa Säästumarketis ning Tõrva ja Otepää Maximas. Hiljuti lisandusid automaadid Väandra Konsumisse, Maardu Centrumisse ja Sillamäe SK-Marketisse. Kõikidest kohtadest saab nüüd mugavalt teele panna pakisaadetisi ning võtta vastu näiteks kataloogidest ja netipoodidest tellitud kaupu.

Itella SmartPOSTi müügijuhi Vitali Vorobjovi sõnul ajendasid just pakisaatjate endi sagedased soovivaldused firmat automaatide võrku laiendama.

«Inimesed on korduvalt pöördunud SmartPOSTi poole ja palunud, et paneksime pakiautomaadi ka nende kodukanti. Loomulikult on ka meie soov jõuda oma teenusega inimestele lähemale ja paigaldame uusi automaate nii palju kui võimalik,» ütles Vorobjov.

Pärast käimasolevat laienemist on SmartPOSTil üle Eesti 46 pakiautomaati. Seejuures on igas maakonnakeskuses vähemalt üks automaat. Suuremates linnades, nagu Tallinn,

Tartu ja Pärnu, on neid mitu.

Itella SmartPOSTi eesmärk on muuta kaugmüügi ehk peamiselt interneti ja postimüügi teel ostetud kaupade kättesaamine võimalikult kiireks ja mugavaks. Firma vahendusel saab pakke saata ka üle terve Euroopa, kus need toimetatakse kohale traditsioonilise postiteenuse abil.

Itella SmartPOSTi teenust on Eestis kasutanud ligikaudu 100 000 inimest. SmartPOST on osa Itella Grupist, mis pakub kaupade- ja in-

fovoogude korraldamise lahendusi. Grupp tegutseb kirjade, info ja kaupade logistika valdkonnas Põhja- ja Kesk Euroopas ning Venemaal.

Itella Grupis töötab umbes 30 000 inimest ning 2009. aasta netokäive oli 1,82 miljardit eurot. Korporatiivteenuseid pakutakse Itella kaubamärgi all ning Soomes on kasutusel lõpptarbijatele teenuste pakkumisel Posti kaubamärk. Rohkem infot Itella Grupi kohta on saadaval www.itella.fi/group/english.

Kliima- ja energiaagentuuri projekteerimistoetus korteriühistutele

Kliima- ja energiaagentuur (KENA) asub toetama kortermajade energiatõhusat renoveerimist. Uue meetmega katab agentuur kuni 90% kortermaja renoveerimisprojekti koostamisega kaasnevatest kuludest.

60 miljoni kroonise mahuga meetmega toetatakse kortermajade renoveerimisprojekti koostamist ja selleks vajalikke eeltöid, samuti hilisemat ehitustööde järelevatset. 2010. aastal on toetuse kogumaht 30 miljonit krooni. 2011. aastal lisandub sellele täiendavalt 30 miljonit.

Kliima- ja energiaagentuuri juhi Kristiina Rebase sõnul aitab projekteerimistoetus ühistutel julgelt hooned renoveerida asuda ja teha seda parimal võimalikul viisil.

«Toetus katab 90% renoveerimisprojekti ja selleks vajalikke eeltööde kuludest. Mis veelgi olulisem: ühistud saavad selle raha kasutamiseks kohe, mitte tagantjärele, nagu pal-

jude toetusmeetmete puhul tavaks on,» rääkis Rebase.

Agentuuri hoonete energiatõhususe projektijuhi Kalle Kuuse sõnul on projekteerimistoetuse abil korteriühistutel võimalik saada parim renoveerimisprojekt ning ehitusjärelvalve, mis tagab ka sisuliselt renoveerimiseks kulutatud raha otstarbeka kasutamise.

«Oskamatult või pealiskaudselt renoveeritud hoone tekitab selle elanikele tavaliselt vaid lisakulusid. Tippspetsialistide tehtud kvaliteetne projekt ning asjakohane järelevatseteenus aitavad aga probleeme vältida,» selgitas Kuusk.

Planeeritavatele projekteerimistödele seab kliima- ja energiaagentuur tingimuseks läbimõeldud energiatõhususe lahenduse: projekteerimistö peab pakkuma terviklahendust kogu hoone renoveerimiseks. Renoveerimise järgselt ei tohi hoone energiakulu ületada 150 kWh

ruutmeetri kohta aastas.

Hoone sisekliima peab renoveerimise järel vastama sisekliima standardi EVS-EN 15251:2007 2. klassi nõuetele.

Lisaks koostab agentuur toetuse taotlejale põhjaliku projekteerimistöde lähteülesande ja koostöös projekteerijaga järelevatsetööde tegemise kohustusliku juhendi. Samuti kontrollib agentuur jooksvalt tööd vastavust meetme tehnilistele tingimustele.

2010. aastal esitatud taotluste puhul on korteriühistu omafinantseering vaid 10%. 2011. aastal tõuseb määr 25%-ni tehtavate tööd maksumusest.

KENA toetuse abil tehtud ehitusprojekt on ühtlasi alus KredExi jagatava renoveerimistoetuse taotlemisele.

Toetusskeemi tingimused ja selle juurde kuuluvad dokumendid ilmuvad KENA kodulehel www.kena.ee.

Tänu abivalmiduse eest

Juhtum sai teoks ilusal kuumal augustiõhtul kella üheksa paiku veidi enne Karksit, kui käis autoga teel sõites kohutav pauk ja müra ning sõiduriist hakkas teel imelikult hüplema. Lõhkes juhypoole esirehv.

Olime koos viieaastase lapselapsaga teel Järvamaalt Alale. Ilm oli ilus ja miski ei ennustanud halba. Pike-mal reisil jäävad lapsed sageli autos magama, nii oli ka seekord. Une katkestas ja suure ehmatus tekitas aga rehvi purunemisest tekkinud pauk.

Et ilma kõrvalise abita ei olnud võimalik sõitu jätkata, asus autojuht mööduvaid sõidukeid peatama. Sõitis mööda üks auto, siis teine ja kolmas ...

Õnneks jõudis varsti meieni erakordselt abivalmis seltskond halli värvi maasturiga, kes kohe asjalikult appi tõttas, vaatamata sellele, et oldi juba järjest 36 tundi teel puhkuseriisilt Põhja-Norrast kodulinna Tõrva.

Kaks meest asusid kohe rehvi tegelema ning kaks väga armsa olekuga naisterahvast asusid väikese Britta Miina tuju tõstmata, andes talle rahustuseks šokolaadi Melkerull, mille eest laps on väga tänulik ja mee-

Aitäh teile, head inimesed!

nutab sageli neid sõbralikke tädisid.

Tore on tõdeda, et paljukirjutud majanduslangus ega sellest tekkinud pinged ei ole suutnud rikkuda inimsuhteid ja paljud minu jaoks noored inimesed on nii suuremeel-

sed, mõistvad ja abivalmid. Tervist, õnne ja armastust ning suur tänu ja tugevad kallistused Avelle, Novellale, Gunnarile ja Kristole!

Teile tänulikud
Britta Miina ja Ants

Kohtumistesari JUURED 30. septembril

kell 16 Tartu Loodusuurijate Seltsi ruumides kohtumine geograaf Linda Kongoga,

kell 17 Peeter Oleski ettekanne teemal «Looduskaitse kirjanduses» seoses esimese looduskaitseala rajamisega Vilsandis 100 aastat tagasi.

Väljasõit Tõrvast
kell 14.30.

Sõiduraha 90 krooni tasuda Tõrva bussijaama.

Info tel 5348 4900.

2010/2011. õppeaastal õpib koolides õpilasi järgnevalt

Tõrva gümnaasiumis
483 õpilast (1. klassis 30)

Ritsu lasteaed-alkkoolis
40 õpilast (1. klassis 12)

Ala põhikoolis
53 õpilast (1. klassis 3)

Valgamaa Partnerluskogus sügisel toimuvad projektitoetuse voorud

1. Külakukkur (01.09.2010–30.09.2010) – kogukonna ettevõtluse alustamise ja arendamise toetus kuni 75 000 kr, koordinaator Aili Keldo.

2. Noorte võimalused maal (13.09.2010–24.09.2010) – noorte projektiideede konkurs, mille kaudu on võimalik taotleda toetust kuni 10 000 kr. Selle abil saavad noored ise oma ideid ellu viia, koordinaator Aile Viks.

3. Tugev tegija (20.09.2010–20.10.2010) Ettevõtluse alustamise ja arendamise toetus kuni 300 000 kr, koordinaator Anneli Kattai. Lisainfot leiad www.valgaleader.ee

Maitsev Lõuna-Eesti

Valgamaa, Võrumaa ja Põlvamaa partnerluskogud, Piiriveere Liider ning Tartumaa Arendusselts koos Lõuna-Eesti ettevõtjatega moodustasid MTÜ Maitsev Lõuna-Eesti, mis augustis avas Tartu Lõunakeskuse teise välisukse juures Taluturu, kus on võimalik osta Lõuna-Eesti taludes kasvatatud ja toodetud toodangut.

Et pakkuda klientidele võimalikult laia sortimenti, on kõik tootjad teretulnud oma kaupa pakkuma. Täpsem info MTÜ Valgamaa Partnerluskogu tegevjuhilt Kairi Rebaselt tel 5349 1195, e-post: kairi@valgaleader.ee.

TÄNU

Täna südamest Tõrva hool-dushaigla õdesid, hooldajaid, töötajaid. Soovin teile kõigile tugevat tervist, jaksu, jätkuvalt kannatlikku meelt ning südame-headust!

Lugupidamisega
Talvi Must

MEIE PERE EKSI-RÄNNAKUD SÕJAAJAL JA PÄRAST SÕDA

VELLO JUURMA (enne nime eestitamist Juul)

(HTE 12.02.2009)

Selleks oli vaja leida jupp tugevat niiti, kinnitada selle otsa traadist konks, siduda kogu see kaadervärk võsast lõigatud ridva külge, panna konksule mingi sõõt – kas vihmauss või tükk leiba – ja seejärel võiski asuda paadisillalt kala püüdma. Saak oli igal juhul kindlustatud. Kalad haarasid sööta nii ahnelt, et ainus vaev oli neid kaldale lennutada.

Tavaliselt kalad selle traadist keeratud konksu külge ei jäänudki, sest õhus lasid nad konksu suust lahti. Mul oli kahju vaadata, kuidas nad kaldarahul abitud õhku ahmides siplesid. Aga teisalt oli see suur rõõm, kui oksakonksu otsa lükitud kalasaagiga kodu poole astusin.

Kui kalad olid praetud ja meie pere söögilaua ääres istus, lausus ema alati: «Need on Vello enda püütud.» Sel momendil oli mul uhke tunne küll, seda enam, et kalapüügiriistad, millega ma need kalad püüdsin, olid minu enda meisterdatud.

Ega ma isa õngesid puutada ei tohtinudki. Need olid minu jaoks liialt peened: jöhvist õngenõr, terav kidaga konks, punaseks värvitud otsaga linnusulest ujuk ja raskuseks tina. Kõik see oli kinnitatud pika kerge pilliroost ridva külge.

Isa hoidis õngi kuuri katuse-äärast all. Ükskord, kui läksin suu- rest uudishimust üht neist järve äärde proovima, viskasin jöhv sassi ja hiljem tuli sellest suur pahandus, arvatastasti ka kerge keretais koos range keeluga tema õngi mitte puutada.

Kui kalapüügist veel rääkida, siis isa püüdis kalu võrkude ja ridaõngedega, aga ka tavalise ritvõngedega. Hilissügisel, kui järv oli kattunud juba piisavalt paksu jääga, et kanda inimest, käis isa kalu püüdmaks kurikaga.

Kõndides jää peal pilliroo ääres ja jää all kala märgates virutas ta kurikaga kõva matsu vastu jääd. Sellest lõogist jäi kala uimaseks ja tõusis vastu jääd. Nüüd oli vaja raiuda kähku jässe auk ja kala välja võtta.

Kahjuks oli seda aega, kui jää peale veel lund sadanud ei olnud, väga vähe. Sellepärast pakkus talv kalapüügiks kasinalt võimalusi. Seevastu suvel tõmmati järvest kala välja noodaga ja kahjuks püüti ka lõhkeainega. Püüdmaks käisid võõrad mehed, kes söitsid pärast püüki alati minema vankritäie kalakoomaga.

Kõige võikam, seda arvan ma praegu, oli sealjuures lõhkeainega püük, kui kalu uimastati lõhkeaine plahvatuse lööklaanega ja pärast seda korjati vee peale kerkinud kalad lootsikusse. Isale kui metsavahile toodi siis alati altkäemaksuks suur toobritäis kalu, et ta suu peaks.

Jälgisime põnevusega seda lõhkeainega püüki järve kaldalt. Mees, kes istus lootsiku päras, lasi männikoorest valmistatud ujuva aluse koos lõhkeainega vette ja läitis süütenööri. Nüüd läks aerude taga istuval mehel väga kiireks, ta aerutas kõigest jõust kiirete aerutõmetega eemale.

Kui süütenõr oli lõpuni põlenud ja tulesädemeid ega suitsu sellelt männikoore tükilt enam ei paistnud, käis kõva kõmakas. Kõrge veesammas paiskus õhku ja langes seejärel pahinal ning vahutades tagasi järve.

Nüüd hakkasid lootsikus is-

tuvad mehed uimastatud ja vee-pinnale kerkinud kalu kahvadega lootsikusse pilduma. Kalu saadi sel viisil tavaliselt kätte väga palju, kuid veelgi rohkem jäi neid tapetult järve roiskuma. Järgmistel päevadel, kui tuul juhtus kalda poole puhuma, kandsid lained neid suurel hulgal kaldaliivale.

Mõned havid, mis me emaga hiljem kaldavahust üles korjasime, et neid seasöödaks keeta, olid päris pirakad, peaaegu pool minu pikkust. Oli sõjajärgne vaene aeg, sellepärast ei põlatud ära ühtegi moodust, et endale ja loomadele toitu hankida.

Vähke püüdsime kivide alt ja ka neid oli suhteliselt palju. Väikesed jätsime tavaliselt rahule, aga kui pärast kivi ülestõstmist juhtus selle all olema mõni suurem sõraline, tuli kähku tema järele haarata, sest vee all olid nad päris kiired tagurpidi põgenema.

Meie lootsiku põhjarestide all oli alati natuke vett ja selles lootsikusidki sinna lastud vähid. See lootsik oli isa enda ehitatud. Mäletan, kuidas ta ühe külamehega rehealuses kahemehehõõvliga laudu hõõveldas. Pärast tõrvati lootsik vettpidavaks. Mulle meeldis väga männitõrva magus lõhn.

Lootsikuga olid seotud nii mõnedki põnevad sündmused, nagu näiteks aerutamine järvel ja kalapüük.

Maja, kuhu elama asusime ja mida kutsuti «metsavahi majaks», asus mõnekümne meetri kaugusel järvest ja kujutas endast ehtsat rehiamut, kus ühe katuse all olid eluruumid, rehetuba ja rehealune.

Puukuur oli ehitatud maja järvepoolse otsa külge ja seda kasutati ühtlasi võrgukuurina. Eluruumide osas asusid kivipõrandaga köök, väike ja suur tuba.

Rehetuba, mis külgnes eluruumidega, oli savipõrandaga ja selle nurgas asetses reheahi. See oli nii suur, et selle koldesse mahtusid meetrised halud. Reheahi oli selleks, et kuivatada rehetoa lae all olevatel lattidel, niinimetatud partel, vilja, millest hiljem siledal savipõrandal kootidega viljapeadest terad välja peksti.

Rehetoa otsas oli rehealune, külgedel vastastikku asuvate suurte kahepoolsete ustega. Sinna võis hobuse ja koormaga ühelt poolt sisse sõita, koorma maha laadida ja teisele poole välja sõita.

Terade ja aganate segu tuulati rehealuse uksepiida külge riputatud tohtu suure sõela abil, kusjuures avati rehealuse vastastikku asetsevad kahepoolsed ukse, et tõmbetuult tekitada.

Üldse oli rehi lastele üks väga mõnus paik, kus sai reheahju kuum tuha sees kaalikaid küpsetada, uksepiida küljes rippuva jämeda köie suure sõlme otsas kiikuda, peitust mängida ja rehealuse pimedates nurkades elutsevad kolle karta.

Ning kuigi rehetare jutud möödunud sajandi keskelt tunduvad uskumatutena, oli see Järve külas tõesti nii. Sel ajal, kui küla lades liikusid juba ammu viljapeksu- sinad koos aurukateldega, olime sunnitud viljapeksu vanaisade kombel toimetama.

Põhjus oli nimelt selles, et ainuke metsatee, mis meie Järve küla välismaailmaga ühendas, muutus sügisvihmade tõttu pehmeks ja põhjatuks ning seega raskemate masinate jaoks läbipääsmatuks.

(Järgneb)

MTÜ Mulgi Kalaklubi korraldab
2. oktoobril kell 8
Karksi-Nuia paisjärvel kalapüügivõistluse.
Püütakse traditsioonilise põhjaõnge või feederõngega.
Osalustasu 75 krooni, pensionäridel ja õpilastel 50 krooni.
Ürituse paremaks korraldamiseks on soovitatav eelregistreerumine tel 5648 9599 või info@mulgi.ee.

Tõrva kirik-kammersaalis 1. oktoobril kell 17
rahvusvahelise luulefestivali «Maastik, mälu, poeesia» avamine.
Festival on pühendatud Henrik Visnapuu 120. ja Bernhard Kangro 100. sünniaastapäevale.
Osalevad Eesti luuletajad ja kirjanikud ning oodata on külalisi Lätist ja Austriast.

Valgamaa suurimate traditsioonidega, alati särav ja nooruslik Tõrva linna naiskoor HELI ootab oma ridadesse UUSI LIIKMEID.
Ära võimalust maha maga!
Koori juhatab dirigent Imbi Umbleja
Saame kokku 6. oktoobril kell 18 Tõrva kultuurimajas!

Peotantsuklubi ootab uusi tantsuhuvilisi edasijõudnute tantsukursustele. Alustame oktoobris! Täiendav info tel 5561 8507.

Ostan remontivajava ekskavatori ja roomiktraktori (buldooseriga). Pakkuda võib ka teisi Venemaa päritolu masinaid, seadmeid ja haakeriistu.
Tel 507 8478, e-mail heino@ruumen.ee

VALMISTAME TÄISPUIDUST VOODEID, VASTAVALT TELLIJASOOVILE: MÄND, KUUSK, KASK, SAAR, TAMM.
Teeme pehme mööbli remonti, katteriide vahetus.
Tel 518 3981, 520 2054, 767 1120.

Helme-Tõrva Elu
 tervitab uut ilmakodanikku

MAYA MÖLDER
 30.08.2010

OÜ SEMT
 teostab katuse-, fassaadi- ja renoveerimistöid.
 Plekksepatööd.
 Tel 506 2377, www.semt.ee

PEREJUUKSUR

Tõrva keskklinnas Tartu tn 4. Avatud E-R 9-17, L 10-14
 Kokkuleppel oleme avatud ka hiljem.
Marylin 5362 7401, Kairi 5373 5901

LEIA ENDA JAKS AEGA JA TULE KÜLASTA MEID JUBA TÄNA!

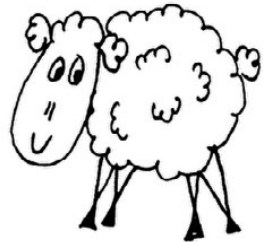
Tõrva kultuurimaja hoovis
29. septembril kell 18

MIHKLIPÄEVA TÄHISTAMINE

RAHVALIKUD SPORDIMÄNGUD JA MIHKLIPÄEVA LÖKE.

Osalejatele pakume sooja suppi!

Kell 19 algab DISKO

ALA RAHVAMAJAS

1. OKTOOBRI KL 14 TÄHISTAME EAKATE PÄEVA

MEILE ESINEVAD:

RAHVAMUUSIKAANSAMBEL JAURAM JA ALA PÕHIKOOLI ÕPILASED.
 TEATA OMA OSAVÕTUST JA MAKSA 10 KROONI OMA TUGIGRUPI JUHILE VÕI L. ARROLE.
 (INFO TEL 5341 1816)

ALA RAHVAMAJA OOTAB HUVILISI RINGITÖÖST OSA VÕTMA ALATES

- 4. OKT** • RAHVATANTSURÜHM JANDALI – JUHENDAJA V. KALAMEES
 • SEGAANSAMBEL SILLERVO – JUHENDAJA I. UMBLEJA
7. OKT • SPORDIRING – JUHENDAJA T. TUGI
 • TANTSURING NOORTELE – JUHENDAJA K. KUŠKIS
 • NÄITERING – JUHENDAJA L. ARRO
12. OKT • EAKATE LAULU- JA TANTSURING HÖBETÄHT – JUHENDAJA E. VILIPUU
 • NAISRAHVATANTSURING LIISUD – JUHENDAJA E. VILIPUU

LILLI-ROSALIE AAN
 25.01.1921–11.08.2010

OLGA KAUR
 10.05.1920–23.08.2010

LINDA KAIGAS
 09.09.1916–19.08.2010

LINDA JUHT
 27.02.1936–30.08.2010

Helme-Tõrva Elu
 Väljaandjad: Tõrva linnavalitsus tel 766 5310, faks 766 1731,
 Helme vallavalitsus tel 766 8452, faks 763 3332.

Toimetaja:
 Talvi Must, tel 763 2504,
 e-post talvim@torva.edu.ee.

Tehniline teostus ja küljendus
 OÜ Valgamaalase Kirjastus Valgas,
 trükk AS TRÜKIS Jõhvis.